

Chơn Nữ, ngày tháng năm 1998

NHÂN QUẢ

Diệu Quang vấn đạo

Hỏi: *Kính thưa Thầy! Con người từ đâu sanh ra? Chết đi về đâu?*

Đáp: Con người từ nhân quả sanh ra, sống trong nhân quả, chết đi về nhân quả. Trả lời như vậy, quý vị rất khó hiểu và cũng không hiểu được như thế nào là đúng?

Các tôn giáo khác thường có câu hỏi: **“Con người từ đâu sanh ra, chết đi về đâu?”**. Có tôn giáo cho con người sanh từ Đấng Tạo Hóa, lại có tôn giáo cho con người sanh ra từ khí Âm và khí Dương, lại có tôn giáo cho con người sanh ra từ Đại Ngã, lại có tôn giáo cho con người từ Bản Thể Vạn Hữu sanh ra, lại có tôn giáo cho con người sanh ra từ miệng Phạm Thiên, do đức Chúa Trời sinh ra, v.v..

Tất cả những giả thuyết trên đúng hay sai chúng ta không có ý kiến, nhưng đúng trong tôn giáo Phật giáo thì Đức Phật đã xác định: **“Con người từ nhân quả sanh ra,**

sống trong nhân quả và chết trở về nhân quả". Đó là lời xác quyết rất hùng hồn, chỉ vì Ngài đứng trên lập trường "***duyên hợp***" của các pháp. Trong thế gian này không có một vật thể nào độc lập riêng lẽ tự nó. Cho nên, tất cả vạn vật sanh ra đều do các duyên hợp mà thành.

Các pháp sanh ra đều phải do có hành động, có hành động mới sanh ra được, nói một cách khác các duyên hợp lại phải trực tiếp qua các hành động, nhưng mỗi hành động đều không có sự hiểu biết, sự hiểu biết có được là nhờ vào tri thức, nhưng tri thức hiểu biết chỉ biết trong giới hạn "***hữu hạn***", ngoài vô hạn thì tri thức không hiểu rõ, vì thế sự hiểu biết của tri thức còn trong vô minh. Hành động thiện và ác nó đều không biết, cho nên từ đó tri thức tạo tác những hành động thân, miệng, ý khiến cho mình khổ và người khác khổ. Nhưng hễ có hành động tức là có nhân quả.

Phật dạy: "***Vô minh sanh hành, hành sanh thức***". Vì vậy, con người từ hành động vô minh sanh ra, nói cách khác cho đúng câu trả lời trên: "***Con người từ nhân quả sanh ra***".

